

93 . Merești | Comuna: Cheile Vârghișului | Județ: Harghita | Punct: Abri 122/1200 | Anul: 2014

Anul: 2014

Cod RAN: 85065.09

Perioade: Preistorie

Epoci: Paleolitic, Mezolitic

Tipuri sit: locuire, descoperire izolată

Categorii sit: Neatribuit, Domestic

Autori: Dan Lucian Buzea, Marian Cosac, Valentin Dumitrașcu, Monica Mărgărit, George Murătoreanu, Loredana-Cristina Niță-Bălășescu, Alexandru Radu, Daniel Vereș, Horia Ghiță, Doru Bogdan Stroe, Valentin Negoii, Bogdan Niță, Dorin Rus, Iulian Hotinceanu

Instituții: Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Direcția pentru Cultură și Patrimoniu Național a Județului Dâmbovița, Institutul de Speologie "Emil Racoviță" Cluj-Napoca, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Universitatea "Valahia", Târgoviște, Universitatea "Valahia", Târgoviște

Raport

Abri 122/1200 este amplasat în versantul drept al Cheilor Vârghișului, în sectorul terminal al acestora dinspre localitatea Vârghiș, fiind reprezentat de o mică grotă amplasată în treimea inferioară a versantului (fig. 1). Situl a fost cercetat sub coordonarea lui I. Deneș în mai multe etape în anii 1989, 1990, 1995 și 1996, dar rezultatele cercetărilor nu au fost încă publicate. Săpătura a afectat cea mai mare parte a depozitului sedimentar din aria adăpostului, dar îndepărtarea acestuia nu a fost efectuată în cursul săpăturilor. Precizăm faptul că cercetarea anterioară nu a abordat și spațiului grotei (fig. 1, S.1). Obiectivele cercetărilor de anul 2014 au fost degajarea materialului sedimentar din imediata vecinătate a grotei, spațiu delimitat de secțiunile S2 și S3 (fig. 2), și recuperarea integrală a materialului arheologic neidentificat anterior în cursul săpăturii și, în principal, cercetarea pachetelor sedimentare din spațiul grotei – secțiunea S1 (fig. 2), prin dezvelirea in situ a materialului antropic și colectarea de probe necesare stabilirii vârstei locuirii paleolitice. Materialul sedimentar passim, rezultat din cercetarea anterioară, a fost recuperat pe adâncimi raportate la punctul unic punct zero stabilit de noi, pe principiul că depunerea sa a fost efectuată în ordinea decopertării. În aria grotei săpătura arheologică a fost efectuată în pase mecanice de dimensiuni variabile, adaptate în funcție de densitatea materialului. Acesta a fost introdus în baza de date a proiectului de cercetare prin raportarea la trei coordonate (x, y, z). Întregul sediment rezultat în urma săpăturii, passim și in situ, a fost trecut prin site cu dimensiuni variabile în vederea recuperării integrale a materialului arheologic.

Colecția litică recuperată din sedimentele afectate de cercetarea anterioară este alcătuită din 561 piese, cu precizarea faptului că acestea provin din afara unui context stratigrafic cert. În spațiul grotei au fost identificate in situ 43 de piese; aceste artefacte provenind dintr-un sector al adăpostului neafectat de cercetări anterioare, dar vor fi prezentate pe măsură ce colecția se va îmbogății prin cercetările viitoare. Piesele din categoria passim (tabel 1) provin din pachetele sedimentare cercetate de I. Deneș în campaniile din anii 1995 și 1996, după cum rezultă din planul de săpături la care am avut acces.

Nucleele sunt, în general, globulare, epuizate sau fragmentate, de dimensiuni reduse, cu suprafețe corticale rotunjite sau suprafețe de fractură opuse celor de debitaaj. Acestea din urmă poartă negative de desprindere aparținând așchiilor. Una din piesele de cuarțit poate fi definită ca o așchie-nucleu de tip Kombewa – cele două fețe ale suportului prezintă două negative de așchii, a căror desprindere a fost inițiată din talonul așchiei-nucleu. Suporturile aparțin, majoritar, etapei de plein débitage și sunt dominate de așchii fragmentate, cu taloane fațetate sau netede și mici desprinderi accidentale la nivelul bulbului de percuție. În

câteva cazuri, morfologia așchiilor pare să indice desfășurarea debitaajului de tip Levallois. Piesele retușate sunt reprezentate de o așchie cu retușă inversă, parțială, din calcar fin, crem-gălbui, un vârf distal, din cuarțit, retușat bifacial și două vârfuri bifaciale din silex (fig. 3/a, b, 4/a, b). Acestea din urmă sunt triunghiulare, cu baza concavă sau oblică și ușor asimetrice, fie datorită unor desprinderi reflexive, fie datorită întreruperii fasonării bifaciale.

În asociație cu materialul litic din spațiul grotei au fost identificate trei piese din materiale dure de origine animală cu o evidentă morfologie de vârf. Analiza preliminară a acestora a confirmat faptul că două dintre acestea au fost utilizate. La o primă piesă, (fig. 5/a, b) pentru a se crea morfologia de vârf, au mai fost date două mici lovituri, rezultând un vârf cu laturi concave. Nu a intervenit nici-o operație de fasonaj și datorită proprietăților osului de a se fractura într-un mod adecvat utilizării. Printre elementele care ne susțin ipoteza, este faptul că, la nivel median, pe laturile de fractură, se dezvoltă o plajă de uzură și lustru macroscopic, cu o lățime de aproximativ 35 mm, ce evoluează simetric pe laturi, total absentă pe restul osului (care își păstrează o stare brută pe planul de fractură) (fig. 5/e). Noi considerăm că reprezintă zona de frecare cu mâna. De asemenea, extremitatea, prezintă o uzură extinsă pe cca. 5 mm, tradusă la microscop în striuri paralele axei (fig. 5/c, d), destul de regulat dispuse. De asemenea, ea prezintă pierderi de materie primă depresionare, o tocire intensă, cu rotunjire, ceea ce presupune folosirea într-o percuție ușoară. La cel de al doilea fragment (fig. 6/a), nu a intervenit nici un procedeu de prelucrare, fiind folosită în stare brută. Doar la nivelul extremității pare să se dezvolte o uzură bilaterală, ușor asimetrică, extinsă pe 3 mm, pe o latură și pe 2,6 mm, pe cealaltă. Extremitatea este puternic rotunjită pe fil du tranchant (fig. 6/b) și ilustrează la microscop striuri dispuse longitudinal cu axa piesei (fig. 6/c). Pare să fi fost folosită într-o acțiune de râcăire, probabil, folosindu-se alternativ ambele fețe.

La o analiză preliminară materialul faunistic recuperat, atât în regim passim, cât și din depozit sedimentar nederanjat din spațiul grotei (fig. 7, a, b), prezintă un grad de fosilizare uniform și pare să constituie rezultatul unei acumulări de natură antropică. Ansamblul reflectă o bună reprezentativitate a scheletului, deoarece include fragmente anatomice variate, de la falange, la dentiție și oase ale craniului. Au fost identificate resturi provenind de la ierbivore de talie mare (Bos/Bison) și medie (Capra), canide (Canis lupus) și urs (Ursus spelaeus). Dintre resturile culinare, comunitatea pare să fi recuperat, într-un mod oportun, diferite fragmente desprinse din peretele diafizar al unor oase lungi, probabil de erbivor, din care au fost realizate utilajele descrise anterior. Astfel, am putut identifica două astfel de fragmente, rezultate dintr-o acțiune de percuție, probabil pentru extragerea măduvei.

Din contextul in situ al grotei au fost recuperate probe OSL și mostre de cărbune și os necesare datării radiocarbon.

În acest stadiu al cercetării arheologice și analizei preliminare a materialului colectat putem accepta existența a două etape de locuire atribuite paleoliticului mijlociu în aria adăpostului și a grotei din partea sa terminală. Nivelul superior a fost afectat de săpătura anterioară, după cum ne indică procentul ridicat de utilaje litice recuperate din materialul excavat.

Informații suplimentare online

[Raportul 5399 din cronica.cimec.ro](http://raportul5399.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)
